

Sygnatura akt XI C 1269/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W., dnia 3 czerwca 2014 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu XI Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSR Małgorzata Bojarska

Protokolant:Ewa Chorzępa

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2014 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa J. L.

przeciwko małoletniemu A. L. reprezentowanemu przez przedstawiciela ustawowego A. U.

- o zapłatę 4 110 zł.

I. zasądza od małoletniego pozwanego A. L. reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego A. U. na rzecz powódki J. L. kwotę 795 złotych (siedemset dziewięćdziesiąt pięć złotych) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 17.06.2013 roku do dnia zapłaty;

II. umarza postępowanie co do kwoty 2 205 złotych;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od małoletniego pozwanego A. L. na rzecz powódki J. L. kwotę 159,16 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nakazuje powódce aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej kwotę 126 złotych tytułem brakującej opłaty od rozszerzonego powództwa.

Sygn. akt XI C 1269/13

UZASADNIENIE

Powódka J. L. w pozwie z dnia 17 czerwca 2013r., sprecyzowanym w zakresie określenia pozwanego w dniu 8 sierpnia 2013r (k-13) wniosła o zasądzenie od małoletniego A. L., reprezentowanego przez przedstawicielkę ustawową A. U. (dawniej G. - k-55) kwoty 1595 zł. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 1 czerwca 2013r. do dnia zapłaty oraz przyznania powódce od pozwanego zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu powódka wskazała, że jest babcią małoletniego pozwanego i w związku z tym na mocy wyroku Sadu Rejonowego dla Wrocławia m- Fabrycznej z dnia 11 marca 2011r. sygn. akt III Rc 961/10 zasądzono od powódki alimenty na rzecz małoletniego począwszy od grudnia 2010r. w wysokości 200 zł. miesięcznie. Matka małoletniego, nie czekając na jakąkolwiek wpłatę powódki, skierowała sprawę do egzekucji komorniczej; komornik zajął wynagrodzenie powódki i dokonywał potrąceń. Na mocy wyroku Sądu Okręgowego z dnia 10 sierpnia 2011r. sygn. akt XIII Ca 259/11 zmieniono opisany wyżej wyrok i oddalono żądanie w całości. W związku z tym ściągnięcie alimentów wraz z kosztami egzekucji było przedwczesne a zatem winny zostać zwrócone powódce. Matka małoletniego pozwanego zaczęła dobrowolnie zwracać alimenty. W 2012r. małoletni pozwany reprezentowany przez przedstawicielkę ustawową A. U. ponownie wystąpił z pozwem o alimenty i sprawa została podobnie rozstrzygnięta; zasądzono alimenty od powódki w wysokości po 100 zł. miesięcznie , ponownie wszczęto postępowanie egzekucyjne a na skutek apelacji J. L. powództwo oddalono. Powódka, powołując się na obowiązek naprawienia szkody, wskazała, że strony są silnie skonfliktowane a przedwczesne skierowanie sprawy do

komornika było celowym działaniem przedstawicielki ustawowej małoletniego. Kwota dochodzona pozwem stanowi sumę bezpodstawnie ściągniętych alimentów i nie zostały one powódce zwrócone pomimo wezwania do zapłaty.

W piśmie z dnia 3 lutego 2014r. (k- 21) powódka rozszerzyła żądanie pozwu, domagając się o małoletniego powoda zapłaty kwoty 4110 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W kolejnym piśmie procesowym z dnia 27 lutego 2014r. domagała się zasądzenia od małoletniego pozwanego kwoty 1905 zł. wraz z stawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Powódka na rozprawie w dniu 15 maja 2014r. cofnęła pozew ponad kwotę 1905 zł. bez zrzeczenia się roszczenia. Wskazała, że w sprawie KMP 65/09 pobrano nienależnie od powódki kwotę 1800 zł. jednakże A. U. zwróciła 960 zł. W sprawie KMP 4/13 pobrano od powódki kwotę 795 zł. , w więc 1800zł. – 690zł. = 1110 zł. + 975 zł. daje żadaną ostatecznie kwotę 1905 zł.

Małoletni pozwany, reprezentowany przez przedstawicielkę ustawową A. U., wyraził zgodę na cofnięcie powództwa, w pozostałym zakresie wniósł o oddalenie powództwa wskazując, że z uwagi na brak realizacji obowiązku alimentacyjnego przez ojca małoletniego A. G. L., możliwe było dochodzenie alimentów na podstawie art. 132 krio o zobowiązanych w dalszej kolejności, tj. od babki małoletniego. Ponadto wskazał, że wyegzekwowane alimenty zostały w całości spożytkowane przez przedstawicielkę ustawową małoletniego na potrzeby dziecka i małoletni nie jest już wzbogacony. W takiej sytuacji należy uznać, że spełnienie świadczenia przez babkę małoletniego było zgodne z zasadami współżycia społecznego.

Na podstawie postanowienia Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 19 marca 2014r. oddalono wniosek powódki o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie rozszerzonego powództwa (k-66)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka jest babką małoletniego pozwanego A. L..

Na mocy ugody zawartej przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej w sprawie sygn. akt RIIIC 620/06 G. L. (ojciec małoletniego pozwanego) zobowiązał się płacić na rzecz małoletniego A. L. alimenty w kwocie 500 zł. miesięcznie począwszy od dnia 1 sierpnia 2006r. płatne z góry do dnia 15-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat do rąk A. G. jako przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 14 września 2006r. ugodzie nadana została klauzula wykonalności - jako prawomocnej - i na podstawie tak uzyskanego tytułu wykonawczego wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi G. L., które prowadzone jest przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej T. K. sygn. akt KMP 86/08.

Dowód: bezsporne a ponadto:

- kopia tytułu wykonawczego k- 48;

Na mocy wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 1 lipca 2009r. sygn. akt RIIIC 293/09 zasądzono od J. L. na rzecz małoletniego A. L. alimenty w kwocie po 200 zł. miesięcznie poczynając od 23 marca 2009r., płatne z góry do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki płatne do rąk matki dziecka A. G.. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 6 lipca 2009r. wyrokowi, jako natychmiast wykonalnemu, nadana została klauzula wykonalności i na podstawie tak uzyskanego tytułu wykonawczego wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne przeciwko J. L., które prowadzone było przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej T. K. sygn. akt KMP 65/09.

Dowód: bezsporne a ponadto:

- kopia wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 1 lipca 2009r. sygn. akt RIIIC 293/09 – k- 21 w aktach III Rc 961/10;

J. L. pozwem z dnia 22 października 2010r. wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 1 lipca 2009r. sygn. akt RIIIC 293/09 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności a następnie zmodyfikowała żądanie pozwu, domagając się uchylecia obowiązku alimentacyjnego wynikającego z w/w wyroku uzasadniając żądanie tym, że z uwagi na aktualną sytuację materialną zobowiązanej nie jest ona w stanie płacić w dalszym ciągu alimentów na rzecz wnuka. Na mocy wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 11 marca 2011r. sygn. akt RIIIC 961/10 obowiązek alimentacyjny J. L. w stosunku do małoletniego A. L. wynikający z wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 1 lipca 2009r. sygn. akt RIIIC 293/09 uchylono z dniem 22 października 2010r. W uzasadnieniu wyroku Sąd, opierając rozstrzygnięcie na przepisie art. 138 krio, wskazał, że w wyniku poprawy sytuacji materialnej ojca dziecka, który w dacie orzeczenia w sprawie RIIIC 293/09 nie pracował i pozostawał na utrzymaniu swojej matki, co ona akceptowała, nie pozostaje on w niedostatku a zatem brak jest przesłanek do zaistnienia odpowiedzialności subsydiarnej zobowiązanej w dalszej kolejności babki dziecka. W wyniku apelacji małoletniego pozwanego na mocy wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 10 sierpnia 2011r. sygn. akt XIII Ca 259/11 zmieniono zaskarżony wyrok o tyle, że datę uchylecia obowiązku alimentacyjnego określono na dzień 1 grudnia 2010r.

Dowód: wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 11 marca 2011r. sygn. akt RIIIC 961/10 wraz z uzasadnieniem oraz wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 10 sierpnia 2011r. sygn. akt XIII Ca 259/11 wraz z uzasadnieniem - w aktach III RC 961/10 tut. Sądu;

W wyniku postępowania egzekucyjnego w sprawie KMP 65/09 wierzycielowi przekazano od lipca 2009r. do lipca 2011r. łącznie kwotę 5885,07 zł., w tym od 20 grudnia 2010r. do 28 lipca 2011r. przekazano łącznie kwotę 1600 zł, przy czym J. L. otrzymała od Komornika zwrot kwoty 192,87 zł. we wrześniu 2011r. tytułem niezasadnie pobranych alimentów za sierpień 2011r. A. U. zwróciła powódce z tytułu pobranych alimentów kwotę 690 zł.

Dowód: przesłuchanie stron – powódki J. L. k – 76;

przesłuchanie stron – przedstawicielki ustawowej pozwanego A. U. k – 77;

pismo Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej T. K. z dnia 24 lutego 2014r. k- 62;

wyciągi z rachunku bankowego powódki w (...) S.A. k – 27-32;

Pozwem z dnia 23 listopada 2012r. działając w imieniu małoletniego A. L., A. G. wystąpiła z żądaniem zasądzenia od pozwanej J. L. kwot po 280 zł. miesięcznie tytułem alimentów. Na mocy wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 14 stycznia 2013r. sygn. akt III RC 1075/12 zasądzono od J. L. na rzecz małoletniego A. L. alimenty w kwocie po 100 zł. miesięcznie poczynając od dnia 1 stycznia 2013r., płatne z góry do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki płatne do rąk matki dziecka A. G., oddalając powództwo w pozostałym zakresie. Tytuł wykonawczy w postaci opisanego wyroku opatrzonego klauzulą wykonalności jako natychmiast wykonalnemu, wydano A. G. w dniu 17 stycznia 2013r. i na podstawie tak uzyskanego tytułu wykonawczego wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne przeciwko J. L., które prowadzone było przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej T. K. sygn. akt KMP 4/13.

Na skutek apelacji J. L. wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 14 stycznia 2013r. sygn. akt III RC 1075/12, na mocy wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 15 maja 2013r. sygn. akt XIII Ca 109/13 zmieniono w ten sposób, że powództwo oddalono.

Dowód: wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 14 stycznia 2013r. sygn. akt III RC 1075/12 wraz z uzasadnieniem oraz wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 15 maja 2013r. sygn. akt XIII Ca 109/13 z uzasadnieniem - w aktach III RC 1075/12 tut. Sądu;

W wyniku postępowania egzekucyjnego w sprawie KMP 4/13 dokonano potrąceń z wynagrodzenia J. L. w łącznej kwocie 905 zł. Wierzycielowi przekazano z tego tytułu 602,25 zł. Powódka nie otrzymała z powrotem żadnej kwoty z tytułu pobranych w sprawie KMP 4/13 alimentów.

Dowód: pismo Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej T. K. z dnia 24 lutego 2014r. k- 62;

imiennie raporty miesięczne dla osoby ubezpieczonej k- 33-38;

przesłuchanie stron – powódki J. L. k – 76;

przesłuchanie stron – przedstawicielki ustawowej pozwanego A. U. k – 77;

Powódka kierowała do przedstawicielki ustawowej małoletniego wezwania do zapłaty, bezskutecznie.

Dowód: wezwanie do zapłaty z potwierdzeniem odbioru k- 8-9;

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje częściowo na uwzględnienie.

Powódka domagała się zasądzenia kwoty 1905 zł. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu wskazując na przepis art. 415 kc., który stanowi, że kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Żądanie powódki oparte na zasadzie tego przepisu nie zasługuje na uwzględnienie. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 października 2009r. sygn. III CZP , OSNC 2010/4/52, za szkodę wyrządzoną wykonaniem nieprawomocnego nakazu zapłaty zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, następnie uchylonego, wierzyciel nie ponosi odpowiedzialności na podstawie art. 415 k.c., chyba że złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji i jego popieranie było zachowaniem zawinionym. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wskazał, m.in. że wykonywanie orzeczenia - bezprawnego prawomocnego, a nawet nieprawomocnego, ale natychmiast wykonalnego - nie można kwalifikować jako działania bezprawnego; wierzyciel, korzystając z przyznanej przepisami prawa możliwości wszczęcia egzekucji świadczenia zasądzonego na podstawie wspomnianych orzeczeń, działa w granicach prawa. Wszczęcie i popieranie przez wierzyciela egzekucji przeciwko dłużnikowi na podstawie tytułu wykonawczego w postaci zarówno prawomocnego, jak i nieprawomocnego, lecz natychmiast wykonalnego orzeczenia nie może więc być uznane za czyn niedozwolony uzasadniający odpowiedzialność odszkodowawczą na podstawie art. 415 k.c. Nie można jednak wykluczyć, że działanie wierzyciela polegające na spowodowaniu wszczęcia egzekucji na podstawie orzeczenia sądu nieprawomocnego natychmiast wykonalnego, będzie zachowaniem zawinionym. Jako przykład takiego zachowania można wskazać popieranie egzekucji, której podstawę stanowi np. natychmiast wykonalny nieprawomocny nakaz zapłaty wydany na podstawie weksla, co do którego wierzyciel ma świadomość, że jest nieważny lub został sfalszowany.

Biorąc powyższe pod uwagę trudno w przedmiotowej sprawie przypisać działaniu małoletniego pozwanego cechę bezprawności a zatem żądanie pozwu na tej podstawie nie może zostać uwzględnione.

Z uwagi na okoliczność, że w pozwie nie jest wymagane wskazanie podstawy prawnej żądania a sąd nie jest związany podstawą prawną jeżeli taka została w pozwie wskazana, należało rozważyć, czy roszczenie powódki znajduje uzasadnienie w innych przepisach prawa.

Treść przepisu art. 405 kc stanowi, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Z kolei treść przepisu art. 409 kc stanowi, że owiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu. Zgodnie z treścią przepisu §2 art. 410 kc świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo

jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Wobec treści tych przepisów w odniesieniu do stanu faktycznego przedmiotowej sprawy świadczenia powódki należy uznać za świadczenia, których podstawa prawna odpadła na skutek orzeczeń Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 11 marca 2011r. sygn. akt RIIIC 961/10, Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 10 sierpnia 2011r. sygn. akt XIII Ca 259/11, Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 15 maja 2013r. sygn. akt XIII Ca 109/13.

Jak w skazał Sąd Najwyższy w chwałę z dnia 24 marca 1967r. sygn. akt III PZP 42/66, OSNC 1967/7-8/124 strona, która egzekwuje świadczenie zasądzone na jej rzecz nieprawomocnym wyrokiem zaopatrzonym w rygor natychmiastowej wykonalności, powinna liczyć się z obowiązkiem zwrotu w razie oddalenia jej powództwa o te świadczenie na skutek rewizji strony przeciwnej. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Najwyższy wskazuje m.in., że strona, która egzekwuje świadczenie zasądzone na jej rzecz na podstawie nieprawomocnego wyroku zaopatrzonego w rygor natychmiastowej wykonalności, powinna się liczyć z obowiązkiem zwrotu, jeżeli jej powództwo o zasądzenie tego świadczenia zostanie następnie oddalone na skutek rewizji strony przeciwnej. Zaskarżenie bowiem wyroku rewizją stwarza możliwość jej uwzględnienia przez oddalenie powództwa bez względu na to, czy i z jakich przyczyn oddalono zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji co do zamieszczonego w wyroku rygoru natychmiastowej wykonalności. Przeświadczenie strony, egzekwującej świadczenie zasądzone natychmiast wykonalnym wyrokiem, o tym, że należy się jej to świadczenie, wyłącza jej złą wiarę i obowiązek naprawienia szkody przekraczającej wartość wyegzekwowanego świadczenia ale nie wyłącza obowiązku zwrotu wyegzekwowanego świadczenia jako nienależnego, gdy odpadła podstawa tego świadczenia wskutek oddalenia następnie powództwa. Takie bowiem świadczenie w świetle wyżej wskazanych przepisów jest nienależne bez względu na to, czy egzekwujący je był w złej wierze. Pogląd ten jest nadal reprezentowany przez Sąd Najwyższy, gdyż jak wskazano w sentencji wyroku tegoż Sądu z dnia 26 lutego 2004r. sygn. V CK 220/03 wierzyciel, który wyegzekwował świadczenie na podstawie nieprawomocnego ale wykonalnego orzeczenia sądu drugiej instancji, powinien się liczyć z obowiązkiem jego zwrotu. Wskazać należy, że w uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy doniósł się także do żądania zwrotu nienależnego świadczenia przez pryzmat art. 5 kc.

Jak wynika z ustaleń stanu faktycznego na mocy wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 14 stycznia 2013r. sygn. akt III RC 1075/12 zasądzone od J. L. na rzecz małoletniego A. L. alimenty w kwocie po 100 zł. miesięcznie poczynając od dnia 1 stycznia 2013r., płatne z góry do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki płatne do rąk matki dziecka A. G., oddalając powództwo w pozostałym zakresie. Tytuł wykonawczy w postaci opisanego wyroku opatrzonego klauzulą wykonalności jako natychmiast wykonalnemu, wydano A. G. w dniu 17 stycznia 2013r. i na podstawie tak uzyskanego tytułu wykonawczego wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne przeciwko J. L., które prowadzone było przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej T. K. sygn. akt KMP 4/13, gdzie wyegzekwowano od J. L. kwotę 905 zł. Na skutek apelacji J. L. opisany wyrok na mocy wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 15 maja 2013r. sygn. akt XIII Ca 109/13 zmieniono w ten sposób, że powództwo oddalono. Biorąc pod uwagę zważania odnośnie świadczenia, którego podstawa prawna odpadła i treść przepisu art. 409 kc oraz cytowane orzeczenia Sądu Najwyższego wskazać należy, że małoletni pozwany winien był się liczyć z obowiązkiem zwrotu świadczenia wyegzekwowanego na podstawie nieprawomocnego a natychmiast wykonalnego wyroku zasądzającego alimenty i to pomimo okoliczności, jak twierdzi pozwany, że nie jest już wzbogacony. Pozwany podnosił, że spełnienie świadczenia przez babkę małoletniego było zgodne z zasadami współżycia społecznego a zatem jako takie nie podlega zwrotowi. Stwierdzić należy, że pozwany powołuje się na przepis art. 411 pkt 2 kpc stanowiący, że nie można żądać zwrotu świadczenia jeżeli spełnienie świadczenia czyni zadość zasadom współżycia społecznego. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu cytowanego wyżej wyroku z dnia 26 lutego 2004r. sygn. V CK 220/03 wskazał, że „w ramach zarzutu naruszenia art. 5 k.c. zagadnieniem, które wymaga rozważenia w pierwszej kolejności jest, czy dochodzenie zwrotu nienależnego świadczenia podlega ocenie na podstawie tego przepisu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że art. 411 pkt 2 k.c., według którego nie można żądać zwrotu nienależnego świadczenia, jeżeli spełnienie świadczenia czyni zadość zasadom współżycia społecznego, wyłącza zastosowanie art. 5 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2002 r., I KKN 827/00,

OSP 2003, nr 12, poz. 157). U podłoża tego poglądu leży zapatrywanie, że konstrukcja nadużycia prawa nie ma zastosowania w sytuacji, gdy sam ustawodawca co do niektórych stanów faktycznych określa, kiedy czynienie ze swego prawa użytku może być przez wzgląd na zasady współżycia społecznego pozbawione ochrony prawnej. Zdaniem Sądu Najwyższego rozpoznającego kasację, art. 411 pkt 2 k.c. wyłącza zastosowanie konstrukcji nadużycia prawa do żądania zwrotu świadczenia nienależnego jedynie w ograniczonym zakresie, mianowicie wówczas, gdy spełnienie świadczenia odpowiada zasadom współżycia społecznego. Istotnie, w takim wypadku art. 411 pkt 2 k.c. wyprzedza zastosowanie konstrukcji nadużycia prawa ze względu na to, że żądanie jest wykluczone już zanim uprawniony je zgłosi. Powszechnie przyjmuje się, że zasadom współżycia społecznego czynią zadość zwłaszcza świadczenia określane mianem quasi-alimentacyjnych oraz świadczenia związane ze stosunkiem pracy. Przykładowo, zwrotowi nie podlega świadczenie spełnione przez osobę zamożną na rzecz starej i ubogiej krewnej w błędnym przekonaniu co do istnienia takiego obowiązku. Jeśli zatem spełnienie świadczenia odpowiada zasadom współżycia społecznego do nadużycia prawa dojść nie może. Jedynie więc w tym przypadku stosowanie art. 5 k.c. należy uznać za wyłączone”

W przedmiotowej sprawie sytuacja jest wręcz przeciwna. Świadczenie spełnione zostało przez babkę małoletniego powoda, a więc osobę świadczącą w ramach obowiązku subsydiarnego. Ponadto zwrócić należy uwagę na motywy rozstrzygnięcia zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego z dnia 15 maja 2013r. sygn. akt XIII Ca 109/13 . Sąd Okręgowy, przyjmując za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji w sprawie III RC 1075/12 uznał, że miesięczny koszt utrzymania małoletniego to kwota 1200 zł. a w świetle otrzymywanego dochodu przez A. U. małoletni nie pozostaje w niedostatku, co nie uzasadnia obciążania obowiązkiem alimentacyjnym pozostałych dalszych krewnych. J. L. natomiast w dacie orzekania otrzymywała wynagrodzenie za pracę w wysokości 1632,72 zł. miesięcznie i wspierała finansowo mieszkającego z nią syna. Wskazać należy także na obecną sytuację finansową powódki; powódka nie pracuje od dnia 30 kwietnia 2014r. z uwagi na rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem przez syndyka masy upadłości (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej, obecnie utrzymuje się z renty po mężu w wysokości 728,45 zł. Obecne dochody powódki nie starczą na opłacenie kosztów utrzymania mieszkania. Ponadto powódka leczy się, miesięcznie wydatkując kwotę 200 zł. na leki, których i tak w całości nie wykupuje, bo nie stać jej na to. W takiej sytuacji brak jest podstaw do przyjęcia, że powódka, będąc w bardzo dobrej sytuacji finansowej, świadczyła na rzecz pozostającego w niedostatku wnuka, pozostającego w błędnym przekonaniu, że świadczenie jest mu należne; tylko bowiem w takim przypadku, jak wskazał Sąd Najwyższy, zastosowanie art. 5 kc należałoby uznać za zasadne. Biorąc powyższe pod uwagę orzeczono jak w pkt I sentencji zasadzając od małoletniego pozwanego na rzecz powódki kwotę 795 zł. tytułem zwrotu alimentów pobranych w sprawie KMP 4/13. Wprawdzie z przedłożonych przez powódkę raportów imiennych dla osoby ubezpieczonej wynika, że Komornik potrącił z wynagrodzenia powódki łącznie kwotę 905 zł., jednakże powódka w ostatnim piśmie procesowym, precyzującym ostatecznie jej stanowisko wskazała, że w drugim z postępowań egzekucyjnych potrącono jej kwotę 795 zł. i takiej kwoty się domaga. Biorąc pod uwagę treść przepisu art. 321 kpc, orzeczono jak w punkcie I sentencji.

Roszczenie strony powodowej o odsetki znajduje oparcie w art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Stosownie do treści art. 359 § 1 i § 2 k.c. odsetki od sumy pieniężnej należą się wtedy, gdy wynika to z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu, przy czym należą się odsetki ustawowe, jeżeli ich wysokość nie została określona w inny sposób. Termin spełnienia świadczenia może być oznaczony (w ustawie lub umowie) albo może wynikać z właściwości zobowiązania – w pozostałych zaś sytuacjach świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania (art. 455 k.c.). Biorąc pod uwagę powyższe żądanie odsetek od dnia wniesienia pozwu w sytuacji, gdy powódka kierowała wezwaniem do zapłaty, zasługuje na uwzględnienie.

Wobec cofnięcia pozwu przez powódkę co do żądania kwoty 2205 zł., na zasadzie przepisu art. 203 kpc i art. 335 kpc orzeczono jak w pkt II sentencji.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu. Jak wynika z ustaleń stanu faktycznego na mocy wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 1 lipca 2009r. sygn. akt RIIC 293/09 zasądzono od J. L. na

rzecz małoletniego A. L. alimenty w kwocie po 200 zł. miesięcznie poczynając od 23 marca 2009r., płatne z góry do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki płatne do rąk matki dziecka A. G.. J. L. nie złożyła apelacji od opisanego orzeczenia; dopiero w dniu 22 października 2010r. wniosła uchylenie obowiązku alimentacyjnego wynikającego z w/w wyroku. Na mocy wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 11 marca 2011r. sygn. akt RIIIC 961/10 obowiązek alimentacyjny J. L. w stosunku do małoletniego A. L. wynikający z wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 1 lipca 2009r. sygn. akt RIIIC 293/09 uchylono z dniem 22 października 2010r. W uzasadnieniu wyroku Sąd, opierając rozstrzygnięcie na przepisie art. 138 krio, wskazał, że w wyniku poprawy sytuacji materialnej ojca dziecka, który w dacie orzeczenia w sprawie RIIIC 293/09 nie pracował i pozostawał na utrzymaniu swojej matki, co ona akceptowała, nie pozostaje on w niedostatku a zatem brak jest przesłanek do zaistnienia odpowiedzialności subsydiarnej zobowiązanej w dalszej kolejności babki dziecka. W wyniku apelacji małoletniego pozwanego na mocy wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 10 sierpnia 2011r. sygn. akt XIII Ca 259/11 zmieniono zaskarżony wyrok o tyle, że datę uchylenia obowiązku alimentacyjnego określono na dzień 1 grudnia 2010r. w takiej sytuacji brak jest podstaw do przyjęcia, że małoletni pozwany winien był się liczyć z obowiązkiem zwrotu; egzekwował alimenty wprawdzie na podstawie wyroku jako natychmiast wykonalnego ale ostatecznie wyrok ten stał się prawomocny a babka małoletniego wniosła o uchylenie tego obowiązku dopiero w dniu 22 października 2010r., przy czym obowiązek uchylono z dniem 1 grudnia 2010r. Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie III sentencji.

Orzeczenie o kosztach oparto na zasadzie przepisu art. 100 kpc. Wobec okoliczności, że powódka wygrała sprawę jedynie w 19,34 % (cofnięcie pozwu należy traktować również jako przegranie sprawy w tym zakresie) pozwany winien zwrócić powódce jedynie 19,34 % kosztów procesu poniesionych przez powódkę. Koszty poniesione przez powódkę to kwota 206 zł. tytułu opłaty od pozwu (powódka uiściła jedynie 80 zł.) oraz kwota 617 zł. z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika, co łącznie daje kwotę 823 zł. 19,34% z tej kwoty to suma 159,16 zł.

Wobec okoliczności, że należna opłata od pozwu to kwota 206 zł. (5% z 4110 zł.) a pozwana uiściła jedynie 80 zł. , winna dopłacić na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej kwotę 126 zł. z tytułu brakującej opłaty, przy czym wobec wygrania przez powódkę sprawy w 19,34 % zwrot opłaty w tej części zasądzono od pozwanego jak w pkt IV sentencji.